

ΕΦΤΑΣΑΝ

...τα Χριστούγεννα και φέτος. Είναι εδώ. Τα ζούμε, τα βιώνουμε και γευόμαστε κάθε χριστουγεννιάτικη στιγμή. Τα μαγαζιά στόλισαν τις βιτρίνες τους, οι δρόμοι γέμισαν με χριστουγεννιάτικα στολίδια και ο αέρας μυρίζει γιορτές! Το μόνο που απομένει είναι ο ερχομός του Αγίου Βασιλή με τους ταράνδους του, τα δεκάδες κουδούνια και τα πλούσια δώρα του! Λέτε να χιονίσει κίολας;;; Ακόμα καλύτερα! Να παίζουμε ένα σωρό παιχνίδια με το χιόνι, να γλιστρήσουμε πάνω στα έλκηθρά μας και να ξεκινήσουμε ένα ταξίδι στο χώρο του ζωντανού παραμυθιού. Προς το παρόν όμως ως περιηγηθούμε στις χριστουγεννιάτικες σελίδες της εφημερίδας μας. Καλή μας διασκέδαση!

Χριστουγεννιάτικα έθιμα

Κάθε χρόνο τα ίδια και τα ίδια. Πάλι θα πούμε κάλαντα τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά, πάλι θα στολίσουμε το δέντρο μας με δεκάδες λαμπιόνια, πάλι θα φτιάξουμε κουραμπιέδες, μελομακάρονα και ένα σωρό άλλα γλυκίσματα -που εδώ που τα λέμε... μας ζετρελαίνουν! Για ποιο λόγο όμως τα κάνουμε όλα αυτά; Και πάνω απ' όλα... από πού προήλθαν όλες οι υπέροχες παραδοσιακές συνήθειες και έχουν διατηρηθεί μέχρι την εποχή μας; Ας ξεκινήσουμε λοιπόν από την αρχή!

Γιατί γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα;

Στα μέσα του χειμώνα συνηθίζονταν διάφοροι εορτασμοί, ακόμα και πριν αρχίσει ο εορτασμός των Χριστουγέννων στις 25 Δεκεμβρίου. Τα Χριστούγεννα ήταν αρχικά μία κινητή γιορτή που εορταζόταν σε πολλές διαφορετικές στιγμές κατά τη διάρκεια του έτους. Η επιλογή της 25^{ης} Δεκεμβρίου έγινε από τον Πάπα Ιούλιο τον Α, τον 4^ο μ.Χ. αιώνα, επειδή η συγκεκριμένη ημερομηνία συνέπιπτε με τα ειδωλολατρικά τελετουργικά για το Χειμερινό Ηλιοστάσιο ή την Επιστροφή του Ήλιου. Η πρόθεσή του ήταν να αντικατασταθεί ο ειδωλολατρικός εορτασμός

από το Χριστιανικό. Το 1752 αφαιρέθηκαν 13 ημέρες από το έτος, όταν έγινε η αλλαγή από το Ιουλιανό στο Γρηγοριανό ημερολόγιο. Κατά συνέπεια, η ημερομηνία της 25^{ης} Δεκεμβρίου μετακινήθηκε κατά 13 ημέρες. Κάποια τμήματα όμως της Χριστιανικής εκκλησίας -οι λεγόμενοι παλαιοημερολογίτες- γιορτάζουν ακόμα και σήμερα τα Χριστούγεννα στις 7 Ιανουαρίου. Αξιοσημείωτο είναι ότι πολλές από τις παραδόσεις που συνδέονται με τα Χριστούγεννα, όπως ανταλλαγή δώρων, στολισμοί, κάλαντα κ.ά. έχουν τις ρίζες τους σε παλαιότερες θρησκείες.

Γιατί γιορτάζουμε την Πρωτοχρονιά:

Η Πρωτοχρονιά γιορτάζεται σε όλο τον κόσμο με μεγαλοπρέπεια, λαμπρότητα και με διάφορες εκδηλώσεις. Κατά την ημέρα αυτή γίνεται ανταλλαγή δώρων και επισκέψεων, ενώ επικρατούν διάφορα έθιμα, όπως το κόψιμο της βασιλόπιτας κ.ά., τα οποία μας κληροδότησαν οι Βυζαντινοί πρόγονοί μας, αφού σύμφωνα με τις πληροφορίες των αρχαίων συγγραφέων ούτε οι Έλληνες ούτε οι Ρωμαίοι γιόρταζαν την πρώτη μέρα του χρόνου. Η Πρωτοχρονιά λοιπόν, όπως αυτή διαμορφώθηκε κάτω από την επίδραση της Εκκλησίας και τη σύνδεσή της με τη γιορτή του Αγίου Βασιλείου, διαωνίστηκε μέχρι σήμερα σαν λαϊκή γιορτή και συνοδεύτηκε από μια σειρά συνηθειών, όπως το να καλείται στο σπίτι κάποιος που κάνει «καλό ποδαρικό» το πρωί της Πρωτοχρονιάς, να μη δίνεται τίποτα έξω από το σπίτι, να μη ρίχνεται νερό έξω από αυτό ή να μην αναφέρονται ονόματα επιβλαβών ζώων, εντόμων κ.λ.π.

Γιατί στολίζουμε δέντρο:

Πολλοί λένε ότι η παράδοση του στολισμού Χριστουγεννιάτικου δέντρου ξεκίνησε από τη Γερμανία. Συμβολίζει την ευτυχία των ανθρώπων και της φύσης, καθώς και την αιώνια ζωή του Χριστού. Το πρώτο δέντρο στολίστηκε το 1539 και σαν στολίδια χρησιμοποιούνταν συσκευασμένα φαγητά ή ρούχα. Στην Ελλάδα το έθιμο εμφανίστηκε πρώτη φορά από το βασιλιά Όθωνα το 1833. Το πρώτο δέντρο στολίστηκε στην είσοδο των ανακτόρων στο Ναύπλιο και αργότερα στα ανάκτορα στην Αθήνα. Τους άρεσε τόσο πολύ που το έκαναν έθιμο.

Γιατί φτιάχνουμε τη βασιλόπιτα:

Η βασιλόπιτα φτιάχνεται λόγω του Μεγάλου Βασιλείου, που ήταν δεσπότης της Καισαρείας της Καππαδοκίας. Μια μέρα ένας τύραννος της περιοχής ζήτησε όλα τα χρυσαφικά και τους θησαυρούς της πόλης. Ο Μέγας Βασίλειος με μεγάλο κόπο κατάφερε να σώσει τα χρυσαφικά των κατοίκων. Όμως, στο τέλος δεν ήξερε ποιανού ήταν τι. Γι'αυτό με τη βοήθεια του Θεού έφτιαξε μικρά ψωμάκια, βάζοντας μέσα τα χρυσαφικά. Κάθε οικογένεια έμεινε έκπληκτη που βρήκε τα χρυσαφικά της μέσα στο ψωμί. Έτσι, σήμερα φτιάχνουμε τη βασιλόπιτα, για να έχουμε την ευλογία του Θεού.

Ποιος είναι ο Άγιος Βασίλης:

Ο Άγιος Βασίλης γεννήθηκε στη Καισαρεία το 330 μ.Χ. και στα 48 χρόνια του έκανε τόσα πολλά για τους ανθρώπους, που η ιστορία τον ονόμασε Μέγας. Ο Άγιος Βασίλης μοίρασε την περιουσία του στους φτωχούς χωρίς να κρατήσει τίποτα για τον εαυτό του. Για την καθοδήγηση των Χριστιανών ίδρυσε πολλά μοναστήρια και έφτιαξε στην Καισαρεία μία ολόκληρη πόλη από φιλανθρωπικά ιδρύματα, γηροκομεία, νοσοκομεία και ορφανοτροφεία. Είναι ένας ταπεινός φιλάνθρωπος και όχι ο πονηρούλης Σάντα Κλάους που προέρχεται από την Αμερική. Αυτός διαμορφώθηκε από τον αμερικανό σκιτσογράφο Τόμας Ναστ το 1862, ενώ το κόκκινο χρώμα της στολής του το πήρε για λόγους διαφήμισης της αμερικάνικης Coca-Cola.

Ποια είναι τα γλυκά των Χριστουγέννων;

Τα μελομακάρονα μαζί με τους κουραμπιέδες είναι τα δύο παραδοσιακά ελληνικά γλυκίσματα των Χριστουγέννων. Οι κουραμπιέδες ήρθαν από την Ανατολή και πασπαλισμένοι με ζάχαρη έγιναν πολύ δημοφιλείς. Το λευκό της ζάχαρης των γλυκισμάτων συμβολίζει τη γιορτή.

Η λέξη **μελομακάρονα** είναι σύνθετη: μέλι + μακαρόνι. Τα μελομακάρονα καθιερώθηκαν ως χριστουγεννιάτικο γλύκισμα, γιατί το μέλι θεωρείται σύμβολο καλής ζωής και δημιουργίας, δηλαδή ό,τι επιθυμούμε να μας φέρει κάθε νέο έτος.

Γιατί λέμε τα κάλαντα;

Ήταν κάποια εποχή που δεν υπήρχαν ημερολόγια ή εφημερίδες και ο κόσμος περίμενε τις φωνές των παιδιών να φτάσουν ως την πόρτα του και να αναγγείλουν τη χαρούμενη ώρα. Έτσι, παιδιά, κατά ομάδες, περιφέρονταν στα σπίτια, στους δρόμους, στα καταστήματα και τραγουδούσαν τα κάλαντα με ένα ειδικό όργανο, το τρίγωνο. Τα κάλαντα πήραν την ονομασία τους από τη λατινική λέξη *calendae*, που σήμαναν τις πρώτες μέρες του μήνα. Το έθιμο αυτό υπήρχε από παλιά στην Ελλάδα.

Ουσιαστικά τα κάλαντα πρόκειται για δημοτικά τραγούδια με εγκωμιαστικούς στίχους για τη νέα χρονιά και τα οποία διαδόθηκαν από γενιά σε γενιά μέχρι σήμερα. Είναι δηλαδή ευχές που φέρνουν γούρι, γι' αυτό πρέπει να είναι καλοδεχούμενα σε όλα τα σπίτια.

Γιατί ο Άγιος Βασίλης έχει τάρανδους;

Ο Άγιος Βασίλης κάθε χρόνο μοιράζει δώρα στα παιδιά.

Όμως δεν μπορεί να τα καταφέρει μόνος του, γιατί πρέπει να τα μοιράσει σε μια νύχτα. Γι' αυτό έχει βοηθούς. Οι βοηθοί του είναι τάρανδοι, γιατί είναι πολύ γρήγοροι, πολύ δυνατοί και όλα τα παιδιά προλαβαίνουν να πάρουν δώρα τα Χριστούγεννα.

Ποιοι είναι οι καλικάντζαροι;

Οι Καλικάντζαροι είναι μια παλιά παράδοση στην πατρίδα μας. Εμφανίζονται κάθε παραμονή Χριστουγέννων από τα βάθη της Γης, όπου ολόκληρο το χρόνο προσπαθούν να κόψουν το δέντρο που τη βαστάει. Οι άνθρωποι τους φαντάζονται ως παράξενα όντα, μαλλιαρά και μαυριδερά με κόκκινα μάτια. Τρυπώνουν στα σπίτια από τις καμινάδες, για να κλέψουν τα φαγητά και να κάνουν σκανδαλιές. Αρχηγός τους είναι ο Μαντρακούκος και ακολουθούν ο Μαγάρας, ο Κωλοβελόνης και άλλοι. Όμως, κανένας δε μοιάζει με τον άλλο. Ζουν ανάμεσά μας 12 μέρες, αλλά την ημέρα των Φώτων επιστρέφουν στον Κάτω Κόσμο.

Έθιμα από ...

Ελλάδα

Σε διάφορα μέρη της Ελλάδας την παραμονή των Χριστουγέννων οι νοικοκυρές έφτιαχναν το χριστόψωμο με ιδιαίτερα ευλάβεια και ειδική μαγιά από βασιλικό. Ένα άλλο έθιμο είναι αυτό της ζύμης στην Κρήτη. Τη νύχτα της παραμονής έβαζαν λίγη κοινή ζύμη σε ένα πιάτο και κάποια στιγμή η ζύμη ανέβαινε και γινόταν προζύμι. Τότε, κατά την πίστη των ανθρώπων ήταν η ώρα που γεννάται ο Χριστός. Άλλα έθιμα της Ελλάδας είναι ο στολισμός του χριστουγεννιάτικου δέντρου και του караβιού, το τάισμα της βρύσης και το χριστόξυλο.

Σουηδία

Οι γιορτές στη Σουηδία αρχίζουν στις 13 Δεκεμβρίου με την ημέρα της Αγίας Λουκίας. Σύμφωνα με το θρύλο είναι η μεγαλύτερη νύχτα του χρόνου και γι' αυτό οι άνθρωποι και τα ζώα χρειάζονται περισσότερη τροφή. Την παραμονή των Χριστουγέννων το τραπέζι είναι γεμάτο με παραδοσιακά πιάτα όπως: χοιρομέρι, ζελέ από γουρουνοπόδαρα, λιαστός μπακαλιάρος και χυλός ρυζιού. Ακόμα, υπάρχει σαν έθιμο «το βούτηγμα στην κατσαρόλα», κατά το οποίο όλα τα μέλη της οικογένειας βουτάνε μαύρο ψωμί σε ζουμί από χοιρινό και μοσχάρι.

Μετά το φαγητό όλοι πάνε στο χριστουγεννιάτικο δέντρο, για να ανοίξουν τα δώρα τους. Παραδοσιακά οι Σουηδοί μένουν στην εκκλησία μέχρι τα ξημερώματα των Χριστουγέννων. Οι γιορτές στη Σουηδία λήγουν επίσημα στις 13 Ιανουαρίου.

ΙΤΑΛΙΑ

Τη νύχτα της 6^{ης} Ιανουαρίου μια καλή μάγισσα, η Στρέγκα Μπεφάνα, που φοράει σκισμένα παπούτσια, πετά πάνω από την Ιταλία με μια σκούπα και φέρνει δώρα και γλυκά στα παιδιά. Όμως, αν τα παιδιά είναι άτακτα, τότε τους δίνει μόνο στάχτη και κάρβουνο!

Χαβάν

Στην εξωτική Χαβάη ο Άγιος Βασίλης δε χρησιμοποιεί έλκηθρο για τις μετακινήσεις του αλλά κανό. Δεν είναι το μόνο περίεργο έθιμο. Οι κάτοικοι δεν τρώνε γαλοπούλα αλλά χοιρινό και σολομό. Δεν έχουν βαρύ χειμώνα, γι' αυτό προτιμούν να πηγαίνουν στην παραλία. Τέλος, προτιμούν να στολίζουν έλατα και πεύκα στην αυλή τους παρά στο σαλόνι του σπιτιού τους.

...όλο τον κόσμο!

Κένυα

Στην Κένυα τα Χριστούγεννα είναι εντελώς διαφορετικά. Είναι καλοκαίρι και όλοι ταξιδεύουν στο πατρικό τους σπίτι. Οι εκκλησίες και τα σπίτια στολίζονται με πολύχρωμα μπαλόνια, κορδέλες και χάρτινες κατασκευές και διάφορα λουλούδια. Συχνά, αντί για δέντρο Χριστουγέννων στολίζουν κυπαρίσσια. Πολλά μαγαζιά έχουν τεχνητό χιόνι, ενώ οι άνθρωποι αλλάζουν μεταξύ τους μικρά δώρα. Στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι έχουν γίδα, αρνί, μπιφτέκια ή κοτόπουλο. Στην εκκλησία ακούγονται ύμνοι, κάλαντα, ακόμη και θεατρικά έργα, ποιήματα και χοροί.

Μεγάλη Βρετανία

Ο Άγιος Βασίλης στην Μεγάλη Βρετανία ονομάζεται «Πατέρας των Χριστουγέννων». Τα παιδιά του γράφουν γράμματα με την παραγγελία τους, αλλά αντί να τα ταχυδρομήσουν τα ρίχνουν μες στο τζάκι. Αν το γράμμα φύγει από την καμινάδα, τότε η ευχή τους θα πραγματοποιηθεί. Επίσης, την παραμονή των Χριστουγέννων κρεμούν τα καλτσάκια τους στο τζάκι ή στην πόρτα για να τα βρουν γεμάτα με μικρά δωράκια.

Ουκρανία

Στην Ουκρανία η ανταλλαγή δώρων γίνεται στις 6 Δεκεμβρίου, ανήμερα της εορτής του Αγίου Νικολάου, ενώ τα Χριστούγεννα γιορτάζονται σύμφωνα με τη Γρηγοριανό ημερολόγιο στις 7 Ιανουαρίου. Ο χαιρετισμός την περίοδο των Χριστουγέννων είναι: «ο Χριστός εγεννήθη» και η απάντηση είναι: «Δοξάστε τον». Το τελευταίο περιλαμβάνει 12 πιάτα, τα οποία συμβολίζουν τους 12 Αποστόλους και τους κύκλους του φεγγαριού, καθώς και τα πιο πολύτιμα προϊόντα του αγρού, του κήπου και του περιβολιού.

Αυστραλία

Ένα ιδιαίτερα γνωστό έθιμο της Αυστραλίας είναι «τα Κάλαντα στο φως των κεριών». Τα πάρκα γεμίζουν με κόσμο που κρατάνε αναμμένα «καντήλια» κατασκευασμένα ειδικά γι' αυτό το σκοπό. Σε κάθε πάρκο βρίσκεται μια χορωδία ντυμένη στα λευκά, η οποία μαζί με τον κόσμο τραγουδάει Χριστουγεννιάτικα τραγούδια. Η «υπαίθρια γιορτή» κλείνει με τους συγκεντρωμένους να τραγουδούν ένα παλιό σκοτσέζικο Χριστουγεννιάτικο τραγούδι, το «Auld Lang Syne».

Καιρός να ξαναθυμηθούμε όλοι τα κάλαντα! Να πάρουμε το τριγωνάκι μας –και γιατί όχι και το ακορντεόν ή την κιθάρα που μαθαίνουμε στο ωδείο- και να γυρνάμε από σπίτι σε σπίτι! Πόση χαρά θα δώσουμε στους μεγάλους, αλλά και πόσα πολλά γλυκίσματα θα μαζέψουμε! Πόσοι όμως από εμάς θυμόμαστε τα κάλαντα; Τα έχουμε μάθει σωστά; Για να δούμε παρακάτω... θυμόμαστε όλους τους στίχους;

Κάλαντα της

Κάλαντα Χριστουγέννων

Καλήν εσπέραν άρχοντες
κι αν είναι ορισμός σας
Χριστού τη θεία γέννηση
να πω στ' αρχοντικό σας.

Χριστός γεννάται σήμερα
εν Βηθλεέμ τη πόλει
οι ουρανοί αγάλλονται
χαίρει η φύσις όλη.

Εν τω σπηλαίω τίκτεται
εν φάτνη των αλόγων
ο Βασιλεύς των Ουρανών
και ποιητής των όλων.

Πλήθος αγγέλων ψάλλουσι
το Δόξα εν Υψίστοις
και τούτο άξιον εστί
η των ποιμένων πίστις.

Εκ της Περσίας έρχονται
τρεις μάγοι με τα δώρα
άστρο λαμπρό τους οδηγεί
χωρίς να λείψει ώρα.

Κάλαντα Πρωτοχρονιάς

Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά
ψιλή μου δεντρολιβανιά
κι αρχή καλός μας χρόνος
εκκλησιά με το άγιο θρόνος.
Αρχή που βγήκε ο Χριστός
άγιος και πνευματικός
στη γη να περπατήσει
και να μας καλοκαρδίσει.
Άγιος Βασίλης έρχεται
και δε μας καταδέχεται
από την Καισαρεία
συ σ' αρχόντισσα κυρία.
Βαστά εικόνα και χαρτί
ζαχαροπλάστη ζυμωτή
χαρτί και καλαμάρι
δες κι εμέ, δες κι εμέ το παλικάρι.
Το καλαμάρι έγγραφε
την μοίρα του την έλεγε
και το χαρτί ομίλει
Άγιε μου, Άγιε μου καλέ Βασίλη.

Χριστουγεννιάτικα κάλαντα Κέρκυρας

Ας την καλημερίσουμε τούτην τη φαμελίαν
ο Θεός να την πολυχρονά και νά 'χει την υγείαν.
Λαμπροφοράει η Ανατολή και η Δύση καμαρώνει
κι αν ίσως και νυστάζετε μην κοιμηθείτε ακόμη.
Ν' ακούσετε Χριστούγεννα που ο Χριστός γεννάται
κι όλος ο κόσμος χαίρεται κι όλος δοξολογάται.
Χριστός γεννάται σήμερα, εν Βηθλεέμ τη πόλει,
οι ουρανοί αγάλλονται, χαίρει η φύσις όλη.
Τρεις μάγοι εξ ανατολών ειδόντες τον Αστέρα,
πάνε να προσκυνήσουσι Υιόν και την Μητέρα.
Ηρώδης τους ερώτησε: «Μάγοι πού θε να πάτε;
Πείτε μου σας παρακαλώ πού ο Χριστός γεννάται;»
Με πονηρίαν τα 'λεγε κι είχε αλλαγμένη όψιν
και ενόμιζεν ο μιερός πως τον Χριστό θα κόψει.
Χιλιάδες δεκατέσσερις έσφαξε μιαν ημέρα
και οι φωνές ηκούοντο επάνω στον αγέρα.
Αυτά οπού σας είπαμε δεν είναι παραμύθια,
μέσα στο Ευαγγέλιο κρύβεται η αλήθεια.
Και σας καληνουχίζουμε μ' όλη τη συντροφιά μας
και του Θεού η γέννηση να 'ναι βοήθειά μας.

Ελλάδας

Ποντιακά κάλαντα

Χριστός γεννέθεν, χαρά σον κόσμον
χα, καλή ώρα, καλή σ' ημέρα
Χα, καλόν παιδίν οψές γεννέθεν
οψές γεννέθεν, το βράδ' αργάτε.

Το εγέννεσεν η Παναΐα
Το ανάθρεπεν αεί Παρθένος.
Εκαβάλκεπεν χρυσόν πουλάρι
εκατήβεν σο σταυροδρόμι.

Κάλαντα των Φώτων

Σήμερα τα φώτα κι οι φωτισμοί
και χαρές μεγάλες και αγιασμοί.
Κάτω στον Ιορδάνη τον ποταμό
κάθετ' η κυρά μας η Παναγιά.

«Καλημέρα, Καλησπέρα,
Καλή σου μέρα αφέντη με την κυρά!»

Όργανο βαστάει, κερι κρατεί
και στον Άη-Γιάννη παρακαλεί:
Άη-Γιάννη αφέντη και βαπτιστή
βάπτισε και μένα Θεού παιδί,
ν' ανέβω πάνω στον ουρανό
να μαζέψω ρόδα και λίβανους.

«Καλημέρα, Καλησπέρα,
Καλή σου μέρα αφέντη με την κυρά!»

Χριστουγεννιάτικα κάλαντα Πελοποννήσου

Χριστούγεννα Πρωτούγεννα πρώτη γιορτή του χρόνου
για βγάτε ιδέστε μάθετε το που ο Χριστός γεννιέται.
Γεννιέται κι αναθρέφεται με μέλι και με γάλα
το μέλι τρώνε οι άρχοντες το γάλα οι αφεντάδες
και το μελισσοχώρταρο το λούζουντ' οι κυράδες.

Κυρά ψηλή κυρά λιγνή κυρά γαϊτανοφρύδα
κυρά μ' όντας στολίζεσαι να πας στην εκκλησιά σου.
Βάνεις τον ήλιο πρόσωπο και το φεγγάρι αγκάλη
και τον καθάριο αυγέρινο τον βάνεις δαχτυλίδι.

Εδώ που τραγουδήσαμε πέτρα να μη ράϊσει
και ο νοικοκύρης του σπιτιού χρόνους πολλούς να ζήσει.
Δώστε μας και τον κόκορα δώστε μας και την κότα
δώστε μας και πέντε - έξι αυγά να πάμε σ' άλλη πόρτα.

Ώρα για παιχνίδι

Διάλεξε τη σωστή απάντηση.

- Την 1^η Ιανουαρίου γιορτάζει ο...
α) Γιάννης, β) Βασίλης, γ) Παύλος
- Τον Ιησού βάπτισε ο...
α) Ιωάννης, β) Πέτρος, γ) Θωμάς
- Ο Ιησούς γεννήθηκε σε...
α) στάβλο, β) πανδοχείο, γ) φάτνη
- Ο σύζυγος της Μαρίας ήταν ο...
α) Ιωσήφ, β) Ισαάκ, γ) Αβραάμ
- Τα κάλαντα λέγονται (την)...
α) παραμονή, β) ανήμερα, γ) επόμενη μέρα
- Ο Ιησούς βαφτίστηκε στον ποταμό...
α) Νείλο, β) Ιορδάνη, γ) Ρήνο
- Με τα Φώτα γιορτάζουμε του Χριστού τη...
α) βάφτιση, β) σταύρωση, γ) γέννηση
- Τι είδους δέντρο είναι το χριστουγεννιάτικο;
α) πεύκο, β) βελανιδιά, γ) έλατο
- Πόσα αστέρια οδήγησαν τους μάγους;
α) 1, β) 2, γ) 3
- Ο Ιησούς γεννήθηκε στη(ν)...
α) Ιερουσαλήμ, β) Ναζαρέτ, γ) Βηθλεέμ

Λύσε την παρακάτω ακροστιχίδα.

- Κ** _____ < τα ψέλνουμε στις γιορτές
Α _____ < μας φέρνει δώρα (δύο λέξεις)
Λ _____ < φωτίζουν το δέντρο
Α _____ < τέτοια ζάχαρη έχει ο κουραμπιές
Χ _____ < το προσέφεραν οι μάγοι
Ρ _____ < το σπάμε για γούρι
Ι _____ < αλλιώς ο Χριστός
Σ _____ < τα κρεμάμε στο δέντρο
Τ _____ < τόσα δώρα έφεραν οι μάγοι
Ο _____ < εκεί βρισκόταν το αστέρι
Υ _____ < ευχόμαστε γι' αυτήν
Γ _____ < γιορτάζουμε τη ... του Χριστού
Ε _____ < τις ανταλλάσσουμε στις γιορτές
Ν _____ < ... χιονιού πέφτουν το χειμώνα
Ν _____ < «Άγια ...», γνωστό τραγούδι
Α _____ < οδήγησε τους μάγους

Su-do-ku

Συμπλήρωσε τους αριθμούς που λείπουν, ώστε σε κάθε οριζόντια και κάθετη σειρά να εμφανίζονται όλοι οι αριθμοί από το 1 ως το 9. Συγχρόνως, σε κάθε χρωματιστό τετραγωνάκι θα πρέπει επίσης να υπάρχουν οι αριθμοί από το 1 ως το 9.

5		6		7		8	4	
7			4		1		3	
	3	1						
2		5	1			3		4
	9		2				1	
	6			9	4			
3	4			5	8		2	
	5	2	3					8
				4		6		

Ευχαριστούμε όλους τους μαθητές της Β' Δημοτικού για τον κόπο και τον χρόνο που αφιέρωσαν για τη συλλογή των πληροφοριών.

Για την εκτύπωση της εφημερίδας ευχαριστούμε ιδιαίτερα:
τον κ. Κώστα Γαλανόπουλο και τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων του σχολείου μας.

Υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί
Γουλιέλμος Δούναβης
Χρύσα Ξενογιάννη
Κατερίνα Τσιατσούλη

Επιμέλεια ύλης
Γουλιέλμος Δούναβης